

ADRODDIAD I'R CABINET

10 MEHEFIN 2014

Aelod Cabinet: CYNGHORYDD PEREDUR JENKINS, AELOD CABINET ADNODDAU

Pwnc: CYFRIFON TERFYNOL 2013/14 – ALLDRO REFENIW

Swyddog cyswllt: DAFYDD L EDWARDS, PENNAETH CYLLID

1. Y penderfyniad a geisir / pwrpas yr adroddiad

1.1 Ystyried a nodi sefyllfa ariannol derfynol adrannau'r Cyngor am 2013/14.

1.2 **Cymeradwyo'r symiau i'w cario 'mlaen**, lle'n briodol (colofn dde'r talfyriad yn **Atodiad 1**), gan gynnwys cymeradwyo i'r Adran Ymgynghoriaeth gael cario'r tanwariant llawn o £120k ymlaen i'r flwyddyn ariannol newydd, fel eithriad i'r arfer o'i gyfyngu i £100k, oherwydd natur masnachol y gwasanaeth a lefel anrhagweladwy ei incwm (*gweler Atodiad 2, tudalen 33*).

1.3 Cymeradwyo'r trosglwyddiadau ariannol canlynol (amlinellwyd yn **Atodiad 2**) –

- £32k o gronfa tanwariant yr Adran Gwasanaethau Cymdeithasol, ynghyd a
- £262k o gronfa gorfforaethol neilltuwyd ar gyfer gorwariant posib yn y maes, a
- £130k o'r arbedion un-tro yn dilyn o ail strwythuro uwch reolaeth perthnasol –
- **i glirio gorwariant £424k Gwasanaethau Cymdeithasol** yn 2013/14, a rhoi dechrau di-ddyled i'r ddwy bennaeth adran newydd ar gychwyn 2014/15 (*gweler Atodiad 2, tudalen 8*).
- **£15k** o danwariant yr Adran Gofal Cwsmer i'w neilltuo er mwyn creu **cronfa costau diswyddo penodol**, i baratoi ar gyfer newidiadau posibl i gontractau **glanhau** (*tudalen 35*).
- **£191k** o'r tanwariant ar Gynlluniau Arbedion Trawsadrannol (sef y balans wedi defnyddio £130k ohono uchod) ar sail un-tro i'r **Gronfa Diswyddo corfforaethol** (*tudalen 38*).
- **£243k** o'r Gyllideb Wrth Gefn i ariannu cost ychwanegol o ddarparu ar gyfer **dyledion drwg** (*tudalen 38*).

- **£235k** o'r Gyllideb wrth Gefn i **wneud iawn am y gostyngiad mewn incwm llog**, oherwydd tueddiad cyffredinol y farchnad buddsoddi (*tudalen 39*).
- **£221k** o ad-daliad ychwanegol dderbyniwyd ar fuddsoddiad Banc Heritable (dyled "Gwlad yr Ia") i'r **Gronfa Buddsoddi i Arbed** (*tudalen 39*).
- **£851k** o'r "gweddill" un-tro o Dreth Cyngor casgladwy i'r **Gronfa Ddiswyddo corfforaethol** (*tudalen 40*).
- **£579k** o'r Gyllideb Arbedion a Wireddwyd Ymlaen Llaw i **gronfa benodol ar gyfer cynorthwyo Strategaeth Ariannol 2014/15**, a
- **£752k** o'r Gyllideb Arbedion a Wireddwyd Ymlaen Llaw i'r **Gronfa Buddsoddi i Arbed** (*tudalen 40*).
- **£90k** o'r Gyllideb Wrth Gefn i **gronfa benodol ar gyfer cost sefydlu'r Drefn Gwynion newydd** (gweler eitem ar y rhaglen), a
- **£164k** o'r Gyllideb Wrth Gefn i'r **Balansau Cyffredinol** (*tudalen 41*).
- **£295k** o'r darpariaeth oedd heb eu ymrwymo ar sail un-tro i'r **Gronfa Hyfforddi Staff** (*tudalen 41*).
- **£87k** o'r "gweddill" un-tro ar amrywiol benawdau corfforaethol eraill i'r **Balansau Cyffredinol** (*tudalen 42*).
- **£1.727m** o'r Cyfrif Cyllid Tai i'w neilltuo, am y tro, mewn **cronfa benodol**, gyda golwg ar ei ddefnyddio er mwyn **lleihau'r rhwymedigaeth pensiwn** a etifeddwyd yn anochel wrth drosglwyddo'r stoc tai (*tudalen 43*).

1.4 Nodi'r gostyngiad yn lefel y cyfanswm o gronfeydd penodol, a'r cynnydd ymylol yn lefel balansau cyffredinol y Cyngor yn ystod 2013/14.

2. Cyflwyniad / Cefndir

2.1 Er gwaethaf amgylchiadau anodd a thynhau parhaus, **yn gyffredinol, mae sefyllfa ariannol derfynol adrannau'r Cyngor am 2013/14 yn cadarnhau y bu rheolaeth ariannol effeithiol gan yr Aelodau Cabinet perthnasol a'r Tim Rheoli, ynghyd a disgyblaeth ariannol gan bennaethiaid adrannau a rheolwyr cyllidebau.**

2.2 Felly, **gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo sefyllfa ariannol derfynol 2013/14 er mwyn galluogi'r Adran Cyllid i symud ymlaen a chynhyrchu'r datganiadau ariannol statudol**, sydd i'w cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio ar 10 Gorffennaf 2014.

- 2.3 Mae Rheoliad Ariannol 4 yn gosod allan y trefniadau ar gyfer trosglwyddo adnoddau rhwng blynyddoedd cyfrifo, hynny yw symiau i'w "cario 'mlaen" ar ddiwedd y flwyddyn. **Yn Atodiad 1, adroddir ar sefyllfa tanwariant / gorwariant pob adran i'r Cabinet, fydd yn cymeradwyo'r symiau sydd i'w cario 'mlaen.** Cyflwynwyd cais gan yr Adran Ymgynghoriaeth i gael cario ei danwariant llawn o £120k ymlaen i'r flwyddyn ariannol newydd, fel eithriad i'r arfer o'i gyfyngu i £100k, oherwydd natur masnachol y gwasanaeth a lefel anrhagweladwy ei incwm. Bydd angen i'r Aelod Cabinet sydd gyda'r portffolio Amgylchedd argyhoeddi'r Cabinet i gymeradwyo hyn yn ffurfiol.
- 2.4 Mae tudalen 15 o Atodiad 2 yn manylu ar sefyllfa **cyllidebau'r ysgolion**, lle mae statud wedi cyflwyno grym dirprwyedig i gyrrff llywodraethu gario balansau ymlaen ar ddiwedd blwyddyn ariannol. Mae'r cyfanswm sirol o falansau'r ysgolion wedi parhau'n gyson ar gyfanswm £3.8m yn 2013/14. Fodd bynnag, mae balansau'r sector gynradd wedi cynyddu i gyfartaledd sy'n 7.3% o'u dyraniad cyllideb, tra mae balansau'r sector uwchradd wedi lleihau i gyfartaledd sy'n 3.3% o'u dyraniad hwy. Byddwn yn cyhoeddi gwybodaeth fanwl am falansau ysgolion unigol cyn hir mewn 'Datganiad Adran 52'. Byddwn hefyd yn herio'r ysgolion unigol i gyfiawnhau'r angen am eu balansau, ac yn gofyn i'r penaethiaid egluro'u bwriad i'w defnyddio (yn arbennig rheiny sydd gyda balansau dros 5% o'i cyllideb).
- 2.5 Bu enillion ar sawl pennawd **cyllideb corfforaethol** eleni, fel a amlinellir ar dudalen 43 o Atodiad 2. Os defnyddir y tanwariant fel argymhellir ym mharagraff 1.3 uchod, ac mewn manylder ar dudalennau 38 - 42 o Atodiad 2, bydd **balansau cyffredinol** y Cyngor wedi codi £351k i £8.4m ar 31/03/2014. Er hynny, bydd aelodau yn cofio fod £1.7m o'r balansau cyffredinol yma eisoes wedi'u defnyddio eleni, yn Strategaeth Ariannol 2014/15. Fodd bynnag, dylid nodi, **trwy reolaeth effeithiol o'i gyllidebau yn 2013/14, llwyddodd y Cyngor i ddelio gyda sawl mater ariannol yn ystod y flwyddyn, yn ogystal â neilltuo darpariaeth cyllideb ar gyfer ymateb i broblemau eraill yn y dyfodol.**
- 2.6 Roedd balans £1.727m ar **Gyfrif Cyllid Tai** y Cyngor, sydd erbyn hyn wedi'i gau ymhellach i drosglwyddiad y stoc tai. Yn ystod 2013/14, wedi terfyn amser statudol, trosglwyddwyd y balans yma i gyfrif cyffredinol y Cyngor. Am y tro, argymhellir neilltuo'r balans yma mewn cronfa benodol, gyda golwg ar ei ddefnyddio er mwyn lleihau'r rhwymedigaeth pensiwn a etifeddwyd yn anochel wrth drosglwyddo'r stoc tai.
- 2.7 Ddaru'r cyfanswm o holl **gronfeydd penodol** y Cyngor ostwng £0.5m i £49.4m yn 2013/14. Er fod y cronfeydd yma wedi'u neilltuo at ddibenion penodol lle byddwn yn wynebu gwariant yn y dyfodol, mae adolygiad trylwyr o'u digonolrwydd wedi'i gyflawni gan y Pennaeth Cyllid. Fodd bynnag, wrth ystyried yr hinsawdd ariannol heriol bresennol, dylid pwysau i leihau cronfeydd hyd yn oed ymhellach. Gyda chefnogaeth y Cabinet, gellid eu herio ymhellach eto yn ystod 2014/15, gyda golwg ar gynhaefu mwy er mwyn diwallu anghenion y Gronfa Ddiswyddo a'r Gronfa Buddsoddi i Arbed. Adroddir ymhellach i gyfarfod dilynol o'r Cabinet ar ganlyniad yr adolygiad.

- 2.8 **Yn gyffredinol, gallaf gadarnhau bu cyllidebau rhan fwy'r adrannau dan reolaeth gadarn eto eleni.** Mae talfyriad o sefyllfa derfynol yr holl adrannau wedi'i amlinellu yn Atodiad 1, gyda'r symiau i'w cario 'mlaen yn y golofn ar ochr dde'r tudalen, ac yn Atodiad 2 mae manylion pellach ynglŷn â'r prif faterion a meysydd ble fu gwahaniaethau sylweddol i'r hyn a adroddwyd yn flaenorol, ynghyd ag argymhellion penodol. Mae'r argymhellion er ystyriaeth wedi'u hamlygu uchod yn 1.2 a 1.3, ac ar dudalennau 8, 33, 35, 38, 39, 40, 41 a 42 o Atodiad 2.
- 2.9 Roedd sefyllfa ariannol y mwyafrif o'r adrannau yn lled niwtral, ond bu straen sylweddol ar **gyllidebau'r Adran Tai a Gwasanaethau Cymdeithasol** yn chwarter olaf y flwyddyn. Gyda chymeradwyaeth y Cabinet i'r argymhellion gerbron yma, gellid datrys sefyllfa cyllideb 2013/14 a rhoi dechreuad diddyled i'r ddwy bennaeth newydd (yn yr Adran Plant a Phobl Ifanc, a'r Adran Oedolion Iechyd a Llesiant) ar gychwyn y flwyddyn ariannol newydd. Fodd bynnag, mae patrwm gwariant yn ystod pedwerydd chwarter 2013/14 yn awgrymu fod **angen cymryd camau, yn bennaf yn yr Adran Oedolion, er mwyn osgoi tueddiad gorwariant parhaus** ar gyllidebau gofal cartref pobl hyn, anabledd dysgu, a iechyd meddwl yn 2014/15. Mae'r Tim Rheoli Corfforaethol wedi cwrdd gyda'r Penaethiaid Adran perthnasol (cyfredol a blaenorol) ac wedi derbyn sicrwydd fod gwaith ar droed i adnabod rhesymau tu ôl i'r cynnydd diweddar, a bydd strategaeth frys i'w weithredu er mwyn lleddfu'r sefyllfa a cheisio osgoi parhad y gorwariant.
- 2.10 Yn y pedwerydd chwarter o 2013/14, ddaru'r **gwelliannau yn sefyllfa cyllidebau'r Adran Priffridd a Bwrdeistrefol a'r Adran Ymgynghoriaeth** ragori ar ddisgwyliadau yn f'adroddiadau blaenorol, yn rhannol oherwydd y gaeaf mwyn, ynghyd â llwyddiant ariannol yn dilyn camau a gymerwyd i wella ei trefniadau busnes adrannol.
- 2.11 Yn y mwyafrif o'r cyllidebau lle bu gorwariant yn 2013/14, rhoddwyd ystyriaeth briodol i'r anghenion perthnasol yng nghylch cyllidebu 2014/15, ac mae'r mwyafrif o'r gorwariant hynny eisoes wedi'i gyfarch yn y strategaeth ariannol ar gyfer 2014/15.
- 2.12 Ar wahân i'r Gwasanaethau Cymdeithasol, mae sefyllfa gweddill adrannau'r Cyngor yn gyffredinol dderbynol a (gyda chytundeb y Cabinet i'r argymhellion) gellid neilltuo'r adnoddau corfforaethol sydd ar ôl i atgyfnerthu'r Gronfa Ddiswyddo, y Gronfa Buddsoddi i Arbed, a'r Gronfa Hyfforddi Staff, yn ogystal â gwneud dyraniad un-tro er mwyn sefydlu Trefn Gwynion newydd.

3. Camau nesaf ac amserlen

- 3.1 Rhaid i'r Prif Swyddog Cyllid ardystio datganiadau ariannol statudol 2013/14 y Cyngor erbyn 30 Mehefin. Wrth werthfawrogi fod hyn yn amserlen heriol, hoffwn ddiolch i bawb sydd wedi cyfrannu yn y broses.
- 3.2 Pwrpas yr adroddiad yma yw manylu ar y sefyllfa alldro o ran tanwariant neu orwariant Adrannau unigol a gwariant y Cyngor yn ei gyfanrwydd yn 2013/14, ac ystyried yr wybodaeth yn sgil hynny er mwyn medru adlewyrchu'r sefyllfa yn y cyfrifon terfynol.
- 3.3 Fe adlewyrchir yma'r sefyllfa a'r wybodaeth ddiweddaraf, ac wrth ddod â'r broses i derfyn, gallasai fod rhywfaint o newidiadau pellach. Fodd bynnag, ni ragwelir y bydd newid sylweddol yn y sefyllfa gyffredinol.
- 3.4 Bydd yr Adran Cyllid yn cynhyrchu datganiadau ariannol statudol 2013/14 i'w ardystio gan y Pennaeth Cyllid erbyn 30 Mehefin a'u cyflwyno i'w craffu gan y Pwyllgor Archwilio ar 10 Gorffennaf.

Barn yr aelod lleol

Dim yn berthnasol

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:

Dim i'w ychwanegu. Mae'r adroddiad yn crynhoi'r sefyllfa o ran rheolaeth ariannol y flwyddyn ac yn argymhell defnydd doeth o adnoddau un-tro.

Y Swyddog Monitro:

Dim i'w ychwanegu o ran priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau cywirdeb y cynnwys.

Atodiadau

Atodiad 1 - sefyllfa tanwariant / gorwariant terfynol pob adran

Atodiad 2 - prif faterion cyllidebol a meysydd ble fu gwahaniaethau sylweddol